

Kõre e juttseilig kärnkonn *Bufo calamita* oli XX sajandi esimesel poolel Lääne-Eesti, Pärnumaa ja saarete rannikualadele tüüpiline liik, kelle elupaigad olid rannaniitude kinnikasvarmise tagajärjel kadumas. Isoleerimiseks tunnuks on kollane pikitiipne sejal. Nime on kõre saanud oma häälte – mitme kilomeetri kaugusele kostva kõrina järgi. Lühikeste jälgade tõttu liigub ta ronides või joostes. Jahipidamiseks putukatele ei tohi rohustu olla liiga külmade ega kõrge. Talvitumiseks vajab maasse

Karjatamine Rannaniidu rohustu liigilise koosseisu säilimiseks on vaja pidevat karjatamist. Parima tulemuse rohustu hooldamisel annavad hobuste, lammaste ja veiste kooskarjatamine. Karjatamise lakkamisel hakkab rannaniit kasvama ja võsastuma. Sellisel juhul kaovad parimad pesitsuspaigad kurvitsalised ja toitmisealad lagledel-hanedele. Praeguseks on rannaniitude olukord paranenud tänu loodushoitlo-

Karjatamine Rannaniidu rohustu liigilise koosseisu säilimiseks on vaja pidevat karjatamist. Parima tulemuse rohustu hooldamisel annavad hobuste, lammaste ja veiste kooskarjatamine. Karjatamise lakkamisel hakkab rannaniit kasvama ja võsastuma. Sellisel juhul kaovad parimad pesitsuspaigad kurvitsalised ja toitmisealad lagledel-hanedele. Praeguseks on rannaniitude olukord paranenud tänu loodushoitlo-

kaevumise võimalust ja paljunemiseks madalat veekogu. Euroopa Liidu LIFE-projekti raames rajatigi rannikule mitmeid tiike ja soetat rannaniitude hooldamiseks lihavaiseid. Tavaliselt kuivavad tiigid suve lõpuks ära. Rannaniite hooldavad kariloomad loovad ühtlasi häid pesitsus- ja toitumispaike mitmetele rannikulindudele.

Lindude vaatlemiseks on parim aeg aprillist-maini, siis on luikede, lagledel, hanede jt veelindude kevadrände aeg. Sügisel on sobivam aeg augusti lõpust oktoobri lõpuni. Kevadine kergesti märgatav häälakas lind on **merisk Haematopus ostralegus** - punase noka ja jalgadega must-valge sulestikuga rannikulind. Sööb limuseid, usse, tegutseb veepiiril. Ärevalt häälitsehes ja ringi lennates hoiatab merisk teisi linde ohu eest, rahvasuus nimetatakse teda ka merepolitseinikuks. Teine rannaniitude iseloomulik liik on hallikaspruun punase noka ja jalgadega **punajalg-tilder** *Tringa totanus*.

Karjatatavatel aladel võib sageli kohata **hänilast** *Motacilla flava*, kes sarnaneb linavästriku. Iseloomulikud on pikk saba, sale keha, alapool kollane, pea hallikas, selg rohekaspruun. Sööb putukaid ja just seetõttu võib teda kohata kariloomade läheduses. Hänilaste pesitsemine rannaniidul näitab ka selle ala head looduslikku seisundit. **Valgepõsk-lagle** *Branta leucopsis* on

Rajaaarsetel kõrgematel aladel on näha tihedamat kadastikku ja loonilise omast taimestikku. Kevadel otsivad siin **metilased e. anemoonid** *Anemone sylvestris*, **hundihammas** *Astragalus*, **nõmm-kannike** *Viola rupestris*, **nõmm-tar** *Carex ericetorum* ja **lubikas** *Sesleria caerulea*. Suvel annavad tooni **angerpist** *Filipendula vulgatis*, **nõmm-hamm** *Lotus corniculatus*, **kasikäpp** *Antennaria dioica* ja **looksjaroht** *Ononis*. Sügisel on **pratenis** õitsemise kord. Kõrgeima veetõusu jõuel

Ule tee oleva talu peremehe nimi oli Jaan Näär. Ehk on see tõeline põhjus, miks kive nii nimetatakse - Näärkivid.

segas silaehitusel kukelaul. Teine, kohapeal kogutud variant räägib näärtooli olnud kõvast äikesest, mis suure rändrahnu kolmeks tükiks lõi ja sellest kivid oma nime said. Kolmandaks teavad kohalikud rääkida näärtooli olnud kõvast tormist, mis pakkuu jääkaane ära lõhkunud ja koos jääga lahahõhjat kivivürakad randa lükanud.

Külastaja meelespea!

Tuletame meelde, et:

- > viibite rahvusparki territooriumil. Palume enne kaitseala külastamist tutvuda kaitsealal kehtivate seaduste ja piirangutega;
- > inimestel on lubatud viibida – sh marju, pähkleid ja seeni korjata ning ujuda – kogu kaitsealal, välja arvatud loodusreservaadis ja kaitse-eeskirjaga sätestatud juhtudel sihtkaitsevööndis;
- > mootorsõidukitega liikumine ja nende parkimine väljaspool selleks ettenähtud teid ja parklaid on kaitsealal keelatud;
- > liikumine eramaal toimub vastavalt asjaõigusseadusele ja looduskaitsealaseadusele;
- > telkimine ja lõkke tegemine on lubatud ainult kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud paikades. Telkimine ja lõkke tegemine õuealal on lubatud omaniku loal;
- > kalapüük on rahvusparkis lubatud üksnes kalapüügiloa või kalastuskaardi alusel. Need dokumendid on kehtivusaajal ühtlasi neile märgitud püügikohas viibimise loaks.

Kuna õpperada läbib karjatatavaid alasid palume:

- > kasutada aegade läbimiseks selleks ettevalmistatud läbikäike ja väravaid;
- > värav enda järel korralikult sulgeda;
- > kariloomi mitte häirida;
- > koeri rannaniidule mitte võtta.

Märgetes tegevust, mis võib kahjustada keskkonda või tundub seadusevastasena, helista keskkonnainspektsiooni lühinumbri **1313**.

Kaitseala valitseja:

Keskonnaministeerium
Läänemaa Keskonnateenistus
Kiltsi tee 10
90403, Haapsalu

Kaitse korraldaja:

Riiklik Looduskaitsekeskus
Hiiu-Lääne regioon
Penijõe, Lihula vald
90305, Läänemaa
Tel: +372 472 4223

Kujundus: **aurik**
Voldikutekst: **Marje Loide**
Toimetanud: **Marju Pajumets**
Fotod: **Kaarel Kaisal**
Joonised ja kaart: **Tuuli Mann**

Trükise valmistist toetas: **SA KIK**

Raamatus „Lugusid vanapaganast“ räägikse mitmeid legende. Kivide saabumise ja nime saamisest on liikel Legendid Näärkividest

Legendid Näärkividest

Näärkivide rändrahnu on koostiselt silmsignees. Peenema kristallstruktuuriga kivimassis on roosakad suuremate kristallide ümarad kogumid. Kivid on sattunud siia jääajal Soome aladelt. Maksimaalse kõrgema veeseisu korral on kivid poolnisi vee, muul ajal kuival. Kividel kasvab lapiksamblik ja maakarjatsamblik. Kivid on kaitsetavate looduse üksikobjektide nimekirjas ja looduskaitses all.

Uldinfo Näärkivide õpperada asub Matsalu lähel Iõunakaldal Metskülas. See on saanud nime piirkonna suurima rändkivide kolmiku – Näärkivide järgi. Rada saab alguse Metsküla – Saastina tee äärest infortahvil juurest ja kuigeb otse üle rannaniidu Näärkivideni, pikkuseks on 400 m. See on suurepärane koht rannaniidu elustiku tundmaõppimiseks, kuid siin tuleb meeles pidada, et lindude pesitsusajal (jääminekust kuni 1. juulini) on rannaniidul viibimine keelatud. Tegemist on karjatatava alaga, seega on kariloomade häirimine ning koeraga rannaniidul viibimine samuti lubamatu.

Näärkivide õpperada

Riiklik Looduskaitsekeskus

NÄÄRIKIVIDE õpperada

Hiiu-Lääne regioon